stati — místy i ve slovném znění — použito. — O odlišném názoru normativní teorie na pojem v. k. Weyr: „O pojem veřejnoprávní korporace“ v Časopise pro právní a státní vědu, 1930.

Jan Matějka.

Kořistní právo, soudy

viz Válečné právo.

Kostely

viz Katolická církev.

Kotle parní.

I. Úvod. II. Předpisy platné v zemi České a v zemi Moravskoslezské. 1. Zkoušení a revise p-ch k-ů. 2. Zkoušení a revise p-ch přístrojů. 3. Předpisy živnostenské, konstruktivní, stavební a trestní. 4. Obsluha p-ch k-ů a p-ch strojů. III. Předpisy platné v zemi Slovenské a v zemi Podkarpatoruské. 1. Zkoušení a revise p-ch k-ů. 2. Zkoušení a revise p-ch přístrojů. 3. Předpisy živnostenské, konstruktivní, stavební a trestní. 4. Obsluha p-ch k-ů a p-ch strojů.

Zkratky: p. = parní, p. k. = parní kotle.

I. **Úvod.** Nebezpečí pro život, zdraví i majetek lidí spojené s užíváním p-ch k-ů a p-ch strojů a přístrojů bylo v právu na území čsl. platném záhy podnětem k vydání bezpečnostních předpisů preventivních majících za účel odvrátiti nebezpečí jak od osob při těchto nebezpečných zařízeních zaměstnaných, tak i od širší veřejnosti. Podle těchto, pokroku techniky časem přizpůsobovaných předpisů má býti zmíněnému nebezpečí čeleno jednak účinným dozorem na provoz p-ch k-ů, o něž tu v prvé řadě jde, jednak zajištěním spolehlivé obsluhy p-ch k-ů a p-ch strojů. Ze starších, již zrušených předpisů bylo by uvésti zejména dvor. dekret z 11. XI. 1817 obsahující bezpečnostní předpisy pro p. k. na lodích, dále dekret dvor. kanceláře z 30. III. 1831, obsahující instrukce k odvrácení nebezpečí spojených s postavením a užíváním p-ch strojů a p-ch k-ů, jakož i dekret dvor. kanceláře z 16. V. 1841, jímž byly bezpečnostní předpisy k zamezení výbuchu p-ch k-ů rozšířeny na všechny p. k., ať sloužily k výrobě páry jako pohonné síly či pro jiné průmyslové účele. Z pozdějších předpisů bylo to nařízení ministerstva obchodu v dohodě s ministerstvem vnitra a nejvyšším policejním úřadem z 11. II. 1854, č. 48 ř. z., o bezpečnostních opatřeních proti nebezpečí výbuchu p-ch k-ů všech druhů (vydané na základě nejvyššího rozhodnutí z 25. XI. 1853), které platilo pro všechny korunní země vyjímajíc vojenskou hranici (v Uhrách bylo též publikováno pod č. 51 ročníku 1854 zemského vládního listu pro království Uherské) a které bylo doplněno nařízením státního ministerstva v dohodě s policejním ministerstvem ze 17. XII. 1860, č. 273 ř. z., o bezpečnostních opatřeních proti nebezpečí explose vařičů s hermeticky uzavřenými víky nebo kotlů, jež však neplatilo v Uhrách. Nařízení č. 48/1854 ř. z. i ostatní předpisy tohoto oboru byly pak nahrazeny nařízením ministerstva obchodu a národního hospodářství v dohodě s ostatními zúčastněnými ústředními úřady z 1. IX. 1866, č. 107 ř. z., které platilo i v Uhrách (nabylo účinnosti 1. I. 1867) a bylo posledním předpisem tohoto oboru společným pro býv. země předlitavské i uherské.

Dnešní úprava kotelního dozoru spočívá v republice Čsl. jednak na zákoně ze 7. VII. 1871, č. 112 ř. z. (viz II.), jednak na nařízení uh. ministra obchodu z 30. III. 1901, č. 17001 (viz III.).

Co se týká resortní kompetence v oboru státní správy, přikázány byly záležitosti kotelního dozoru v býv. Rakousku z oboru působnosti ministerstva obchodu nově zřízenému ministerstvu veřejných prací vyhláškou veškerého ministerstva ze 6. VII. 1908, č. 124 ř. z., o zřízení ministerstva veřejných prací. Podle přílohy této vyhlášky náležejí do oboru působnosti ministerstva veřejných prací též „Předpisy a rozhodování o p-ch k-ích (včetně zkoušení p-ch k-ů), o p-ch přístrojích, poháněcích motorech, bez újmy kompetence ministerstva železnic v příslušných železničních otázkách a ministerstva obchodu při rozhodování o živnostenských provozovnách“. V bývalých Uhrách náležel kotelní dozor do kompetence ministerstva obchodu jako součást živnostenské inspekce. Přenesení této kompetence do resortu ministerstva veřejných prací stalo se na Slovensku nařízením ministra s plnou mocí pro správu Slovenska z 1. V. 1919, č. 78, jímž kotelní dozor byl vyňat z působnosti živnostenských inspektorů a přikázán kotelním komisariátům podřízeným v poslední stolici ministerstvu veřejných prací. V Podkarpatské Rusi stalo se tak vyhláškou civilní správy Podkarpatské Rusi č. 7707/1920 (uveřejněnou v č. 11. Úředních novin z 1. XII. 1920), kterou byl zřízen při civilní správě Podkarpatské Rusi (referátu veřejných prací) kotelní komisariát (viz III.).